

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS BESLUT (fjärde avdelningen)

den 25 september 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande — Artikel 99 i domstolens rättegångsregler — Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2002/584/RIF — Europeisk arresteringsorder — Artiklarna 2.4 och 4.1 — Villkor för verkställighet — Nationell straffrätt enligt vilken det för verkställighet av en europeisk arresteringsorder, förutom dubbel straffbarhet, krävs att brottet kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer enligt den verkställande medlemsstatens lag”

I mål C-463/15 PPU,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Rechtbank Amsterdam (Nederländerna) genom beslut av den 2 september 2015, som inkom till domstolen samma dag, i målet

Openbaar Ministerie

mot

A

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (referent) och A. Prechal,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

med hänsyn till att domstolen, efter att ha hört generaladvokaten, har beslutat att i enlighet med artikel 99 i domstolens rättegångsregler avgöra målet genom särskilt uppsatt beslut som är motiverat,

följande

* Rättegångsspråk: nederländska.

Beslut

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2.4 och 4.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, s. 24) (nedan kallat rambeslutet).
- 2 Begäran har framställts i samband med verkställandet i Nederländerna av en europeisk arresteringsorder avseende A som har utfärdats av åklagaren (*procureur des Konings*) vid Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgien).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 5–7 och 10 i rambeslut 2002/584 anges följande:
 - ”(5) Målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har medfört att behovet av utlämning mellan medlemsstaterna har försvunnit, och att det skall ersättas av ett system för överlämnande mellan rättsliga myndigheter. De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. De traditionella samarbetsförbindelser mellan medlemsstaterna som hittills varit rådande bör ersättas av ett system med fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden, såväl preliminära som slutliga, i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
 - (6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärder på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en ’hörnsten’ i det rättsliga samarbetet.
 - (7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 [EU] och i artikel 5 [EG]. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
 - ...
 - (10) Systemet med en europeisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan medlemsstaterna. Tillämpningen av systemet får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 [EU], vilket fastslagits av rådet med tillämpning av artikel 7.1 i fördraget, och med de följder som avses i punkt 2 i samma artikel.”
- 4 I artikel 1 i rambeslutet föreskrivs följande:
 - ”1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Detta rambeslut skall inte ändra skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 [UE].”

- 5 Artikel 2 i det nämnda rambeslutet, som har rubriken ”Tillämpningsområde för en europeisk arresteringsorder”, har följande lydelse:

”1. En europeisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Detsamma gäller om ett straff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut.

2. Följande brott skall medföra överlämnande på grundval av en europeisk arresteringsorder enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande medlemsstaten:

...

4. När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 2 kan överlämnandet förenas med villkoret att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.”

- 6 Artikel 4.1 i det nämnda rambeslutet, som har rubriken ”Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras”, har följande lydelse:

”Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder

- 1) om, i något fall som avses i artikel 2.4, den gärning som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställandet av den europeiska arresteringsordern inte vägras av det skälet att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande medlemsstatens lagstiftning,

...”

Nederländsk rätt

- 7 Artikel 7.1 i lagen om överlämnande (Overleveringswet) har följande lydelse:

”1. Överlämnande får beviljas endast om det behövs för

- a) en brottsutredning som inletts av myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten på grund av misstanke om att den eftersökte, enligt den utfärdande myndigheten, har begått

- 1° en gärning som motsvarar brott enligt den utfärdande medlemsstatens lag, som också finns angiven i förteckningen i bilaga 1 till denna lag och som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd i minst tre år, eller

- 2° en annan gärning som motsvarar brott såväl enligt den utfärdande medlemsstatens lag och som enligt nederländsk lag kan leda till en frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer,
- b) verkställighet av en frihetsberövande påföljd i minst fyra månader som den eftersökte ska avtjäna i den utfärdande medlemsstaten för en sådan gärning som avses i punkterna 1° och 2°.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 8 Rechtbank Amsterdam mottog en ansökan från åklagaren vid den domstolen avseende verkställighet av en europeisk arresteringsorder som hade utfärdats den 6 november 2014 av åklagaren (*procureur des Konings*) vid Rechtbank van eerste aanleg te Brussel. Arresteringsordern avser gripande och överlämnande av A, som för närvarande är frihetsberövad i Nederländerna för att avtjäna ett fängelsestraff som har utdömts i nederländsk domstol genom lagakraftvunnen dom, för att verkställa ett annat femårigt fängelsestraff som A har dömts till i Belgien.
- 9 I den europeiska arresteringsordern hänvisas till en dom som hade meddelats den 7 oktober 2014 av den 43:e brottmålsavdelningen vid Rechtbank van eerste aanleg van Brussel (domstol i första instans i Bryssel).
- 10 Beskrivningen i den europeiska arresteringsordern av de gärningar för vilka A har dömts till ansvar kan sammanfattas på följande sätt: Den 2 mars 2013, i Bryssel, slog A sönder ett glas, satte sig grensle över sin maka och började strypa henne med den ena handen, samtidigt som han med den andra handen tilldelade henne slag mot huvudet, halsen och vänsterarmen med det trasiga glaset. Vid en läkarundersökning konstaterades tre skador hos maken som hade orsakats av ett spetsigt och vasst föremål. A har dessförinnan utdelat slag mot sin maka under perioden 28 februari 2013–2 mars 2013.
- 11 Den hänskjutande domstolen finner att de gärningar som enligt belgisk rätt straffrättsligt har kvalificerats som ” uppsåtligt utdelande av slag och tillfogande av kroppsskada mot maken som har lett till nedsatt arbetsförmåga ” och ” uppsåtligt utdelande av slag och tillfogande av kroppsskada mot maken ”, enligt nederländsk rätt kan leda till fängelse i tolv månader eller mer i båda fallen. Däremot är det för bärandet av ett otillåtet vapen i nederländsk rätt endast föreskrivet böter av tredje kategorin.
- 12 Den hänskjutande domstolen hyser tvivel om huruvida det är möjligt att verkställa den europeiska arresteringsordern för den tredje gärningen med hänsyn till artikel 7.1 i lagen om överlämnande, där det enligt den domstolen uppställs ett krav på att de gärningar som läggs den eftersökte till last ska vara straffbelagda i båda av de berörda medlemsstaterna och att den maximala längden på det fängelsestraff som föreskrivs för gärningen ska vara minst tolv månader. Frågan uppstår dock huruvida en vägran med stöd av en sådan tolkning är förenlig med artiklarna 2.4 och 4.1 i rambeslut 2002/584.
- 13 Mot denna bakgrund har Rechtbank Amsterdam beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen:

”Är det förenligt med artiklarna 2.4 och 4.1 i rambeslut 2002/584 att den verkställande medlemsstaten vid införlivandet av dessa bestämmelser med sin nationella rätt uppställer ett krav på att gärningen motsvarar brott enligt den egna rätten och att brottet enligt den egna rätten kan leda till fängelse i tolv månader eller mer?”

Förfarandet för brådskande mål

- 14 Den hänskjutande domstolen har ansökt om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt det förfarande för brådskande mål som föreskrivs i artikel 107 i domstolens rättegångsregler.

- 15 Ovannämnda domstol har i motiveringen till sin ansökan bland annat påpekat att den frihetsberövande åtgärden av A som utgör verkställandet av det fängelsestraff som fastställts av nederländska domstolar löper fram till den 1 januari 2016. Dock är det från och med den 17 september 2015 möjligt att avbryta verkställigheten av straffet på villkor att A samtidigt avlägsnas från Nederländerna.
- 16 Vid slutet av det sammanträde som hölls vid den hänskjutande domstolen den 24 juli 2015 beslutade den domstolen att A ska vara fortsatt frihetsberövad så snart som frihetsberövandet på grund av de andra gärningarna upphör. Vid sammanträdet den 18 augusti 2015 lät åklagaren meddela att beslutet kommer att verkställas om det vid den tidpunkt då verkställandet av det straff som utdömts av de nederländska domstolarna upphör, ännu inte har fattats något slutgiltigt beslut beträffande arresteringsordern.
- 17 Enligt den hänskjutande domstolen, som har anfört att de tidsfrister för beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern som uppställs i artikel 17.3 och 17.4 i rambeslut 2002/584 kommer att löpa ut den 21 september 2015, skulle ett skyndsamt svar på tolkningsfrågan från EU-domstolen få en direkt och avgörande inverkan på längden på frihetsberövandet av A i Nederländerna. Vidare har A själv bett om att överlämnas till de belgiska myndigheterna så snabbt som möjligt.
- 18 I detta hänseende ska det för det första påpekas att begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av rambeslut 2002/584, som omfattas av bestämmelserna i avdelning V i tredje delen i EUF-fördraget om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Det är således möjligt att handlägga denna begäran enligt förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande.
- 19 För det andra ska det framhållas att A för närvarande är frihetsberövad, men att verkställigheten av hans straff från och med den 17 september 2015 kan avbrytas på villkor att han avlägsnas från Nederländerna. Detta avlägsnande skulle enligt A:s önskemål ske genom ett överlämnande av honom till de belgiska myndigheterna i enlighet med den europeiska arresteringsordern. Om inget beslut om verkställighet av arresteringsordern fattas före den 1 januari 2016 kommer A i princip att förbli frihetsberövad fram till det att ett sådant beslut fattas.
- 20 Mot bakgrund härav beslutade domstolens fjärde avdelning den 10 september 2015, på grundval av referentens förslag och sedan generaladvokaten hörts, att bifalla ansökan från den hänskjutande domstolen om att begäran om förhandsavgörande skulle handläggas enligt förfarandet för brådskande mål.

Prövning av tolkningsfrågan

- 21 Det framgår av artikel 99 i rättegångsreglerna att om en fråga i en begäran om förhandsavgörande är identisk med en fråga som domstolen redan har avgjort, om svaret på en sådan fråga klart kan utläsas av rättspraxis eller om svaret på frågan inte lämnar utrymme för rimligt tvivel, får domstolen, på förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten, när som helst avgöra målet genom särskilt uppsatt beslut som är motiverat.
- 22 Nämda bestämmelse ska tillämpas på begäran om förhandsavgörande i detta mål.
- 23 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 2.4 och 4.1 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör hinder för att det i den verkställande medlemsstaten, för överlämnande i enlighet med en europeisk arresteringsorder, uppställs ett krav inte bara på att den gärning för vilken arresteringsordern utfärdats motsvarar brott enligt lagen i den medlemsstaten, utan också på att brottet, enligt nämnda lag, kan leda till en frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer.

- 24 Enligt artikel 4.1 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder, om – i något av de fall som avses i artikel 2.4 i rambeslutet – den gärning som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten. I artikel 2.4 i rambeslutet anges att denna möjlighet gäller andra brott än de som omfattas av punkt 2 i samma artikel, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.
- 25 Möjligheten att vägra verkställighet är således begränsad till de fall då den europeiska arresteringsordern gäller en gärning som inte upptas i listan i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584 och som inte utgör ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lag.
- 26 Bärande av ett otillåtet vapen, som är en av de gärningar som är aktuella i målet, utgör enligt den hänskjutande domstolen emellertid ett brott enligt nederländsk lag, och således omfattas en vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder avseende en sådan gärning inte av det fall som uttryckligen anges i artiklarna 2.4 och 4.1 i rambeslut 2002/584.
- 27 För övrigt innehåller varken artikel 2.4 eller artikel 4.1 i rambeslut 2002/584, eller någon annan bestämmelse i det rambeslutet, någon möjlighet att motsätta sig verkställighet av en europeisk arresteringsorder avseende en gärning som utgör ett brott i den verkställande medlemsstaten, men som i den medlemsstaten inte kan leda till fängelse i tolv månader eller mer.
- 28 Denna bedömning stöds av systematiken i rambeslut 2002/584 och av de mål som eftersträvas med beslutet.
- 29 När det gäller de brott som kan bli föremål för en europeisk arresteringsorder är detta rambeslut nämligen, såsom det framgår av de två första punkterna i artikel 2 i rambeslutet, inriktat på den tillämpliga straffskalan i den medlemsstat som har utfärdat arresteringsordern (se, för ett liknande resonemang, dom *Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261*, punkt 52). Det beror på att lagföring eller verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd, som en sådan arresteringsorder syftar till, sker i enlighet med den medlemsstatens regler.
- 30 Till skillnad från de utlämningsregler som rambeslut 2002/584 upphävde och ersatte med ett system med överlämnande mellan rättsliga myndigheter tas det i rambeslutet inte längre hänsyn till de straffskalor som är tillämpliga i de verkställande medlemsstaterna. Detta överensstämmer med rambeslutets primära målsättning att säkerställa fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, vilken nämns i skäl 5.
- 31 Det framgår av det ovan anförda att artiklarna 2.4 och 4.1 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör hinder för att det i den verkställande medlemsstaten, för överlämnande i enlighet med en europeisk arresteringsorder, uppställs ett krav inte bara på att den gärning för vilken arresteringsordern utfärdats motsvarar brott enligt lagen i den medlemsstaten, utan också på att brottet, enligt nämnda lag, kan leda till en frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer.

Rättegångskostnader

- 32 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Artiklarna 2.4 och 4.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009, ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör

hinder för att det i den verkställande medlemsstaten, för överlämnande i enlighet med en europeisk arresteringsorder, uppställs ett krav inte bara på att den gärning för vilken arresteringsordern utfärdats motsvarar brott enligt lagen i den medlemsstaten, utan också på att brottet, enligt nämnda lag, kan leda till en frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer.

Underskrifter